

національної меншини ромів, офіційно визнаної в країні, потребує спеціального національного законодавства. Необхідно розв'язати проблеми розміщення й обладнання стоянок, маршрутів пересування, розвитку промислів, що історично склались у цій групі, торгівлі, навчання дітей кочівників та їх участі в суспільному і громадському житті країни. Через відверто негативне ставлення офіційної влади до кочівників у минулому жителі країни все ще не сприймають їх як складову швейцарського суспільства. На думку Консультативного комітету РК, ці та деякі інші проблеми захисту національних меншин у Швейцарії потребують належного врегулювання [4].

1. Report Submitted by Switzerland Pursuant to Article 25, Paragraph 1 of the Framework Convention for the Protection of National Minorities // Council of Europe Doc. ACFC/SR(2001)2.– Strasbourg, 2001. 2. Reservations and declarations to the Framework Convention // Framework Convention for the Protection of National Minorities. Collected Texts. 2nd ed. Treaties and Reports. – Strasbourg, 2001. 3. Resolution ResCMN(2003)13 on the implementation of the Framework Convention for the Protection of National Minorities by Switzerland (adopted by the Committee of Ministers on 10 December 2003 at the 865-th meeting of the Ministers' Deputies) – http://www.coe.int/T/E/human_rights/minorities 4. Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities. Opinion on Switzerland, adopted on 20 February 2003 // Collection of Opinions of the Advisory Committee on Framework Convention for the Protection of National Minorities (ACFC) // Council of Europe Doc. ACFC/1/Secr(02)1. – Strasbourg, 2003. – Rev. 4. – Vol. 2.

Надійшла до редколегії 29.11.05

Ю. Капіца, канд. юрид. наук, С. Ступак, доц.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МОВЛЕННЯ, ПУБЛІЧНОГО СПОВІЩЕННЯ ТА КАБЕЛЬНОЇ РЕТРАНСЛЯЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Розглянуто правове регулювання мовлення, публічного сповіщення та кабельної ретрансляції в Європейському Союзі та за багатосторонніми міжнародними угодами. Наведено напрями адаптації законодавства України до законодавства ЄС у зазначеній сфері.

The broadcasting and cable retransmission legislation of the European Union is analysed as well as international treaties in that sphere. The main directions of approximation of Ukrainian legislation to the legislation of the EU were suggested.

Вимоги Угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами та Україною щодо приведення законодавства України у сфері інтелектуальної власності до законодавства ЄС зумовлюють інтерес до регулювання мовлення, публічного сповіщення та кабельної ретрансляції в Європейському Союзі, а також актуальність дослідження відповідності законодавства України та ЄС у зазначеній галузі.

Питання охорони в ЄС авторського права та суміжних прав в Україні розглядали В. Дроб'язко, Р. Дроб'язко, О. Коцюба, Т. Давиденко та інші фахівці. Проте спеціально законодавство ЄС щодо мовлення, публічного сповіщення та кабельної ретрансляції досліджено не було, що є метою цієї статті.

Причиною гармонізації законодавства держав-членів ЄС, пов'язаного з телерадіомовленням, став процес розбудови спільного ринку виробництва і розповсюдження програм організацій мовлення. Назріла також проблема ідентифікації європейської індустрії культури в контексті світової індустрії культури, у першу чергу кіновиробництва.

Основою для розвитку законодавства в зазначеній сфері були Бернська конвенція про охорону літературних та художніх творів у редакції 1971 р. та Римська конвенція 1961 про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм та організацій мовлення. Проте вказані угоди не врегульовували багатьох питань, пов'язаних із розвитком сучасних технологій. Для держав-членів ЄС була характерна суттєва відмінність у вирішенні зазначених питань.

Позиція, що кабельна передача підпадає під дію авторського права лише в тому разі, якщо така передача призначена для іншої аудиторії, ніж аудиторія зони прямого прийому відповідного ефірного сигналу, ще в 70–80 рр. була відхилена рішеннями Верховного суду Австрії, Апеляційного суду Бельгії, Апеляційного суду Нідерландів, Федерального суду Швейцарії [1]. Але існував й протилежний досвід судових рішень, зокрема Федерального суду ФРН [3].

Постановою Європейської комісії з прав людини було визначено, що авторсько-правові зобов'язання виникають у результаті акту публічного сповіщення незалежно від законності умов публічного доступу до сповіщення з позиції законодавства, що регулює сферу зв'язу

зку і комунікації. Тому, якщо має місце зазначений вище заборонений доступ, також має місце публічне сповіщення з порушенням правових зобов'язань щодо об'єктів авторського права і суміжних прав.

Наприкінці 80-х рр. було розглянуто низку справ щодо супутникової трансляції, яка відбувається з території інших країн. Так, Паризький апеляційний суд 19 грудня 1989 р. визнав трансляцію на територію Франції без дозволу суб'єкта права такою, що завдає шкоди державі, і тому є правопорушенням навіть у випадку, якщо такий дозвіл є не обов'язковим згідно із законодавством країни, що подає сигнал. Верховний суд Австрії постановив, що супутникова трансляція, "слід супутника" якої охоплює територію Австрії, не вважається "закордонною" [4]. Ці та інші рішення безперечно впливають на формування положень майбутніх актів ЄС зазначеної сфери правовідносин.

Інше коло питань впливало з можливості індивідуального прийому програм за допомогою приватного обладнання окремими громадянами. Європейською комісією з прав людини було відмічено, що назріла необхідність концептуально поставити в залежність право на індивідуальний прийом сигналу з супутника до більш широкого права – права на одержання інформації, що охороняється відповідно до ст. 10 Європейської конвенції про права людини.

Європейськими організаціями була розгорнута активна діяльність з дослідження та врегулювання вказаних проблем. У 1983–1984 рр. Європейською Радою було прийнято досє № 5 щодо засобів масової інформації, яке присвячено правам на інтелектуальну власність, ВОІВ, ЮНЕСКО та Міжнародним бюро праці – "Коментовані принципи охорони інтересів авторів, виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення у зв'язку з кабельним розповсюдженням програм" [2]. У той самий період Європейська комісія опублікувала Зелена книгу "Телебачення без кордонів", що була присвячена розкриттю правових проблем у телевізійному мовленні, у тому числі кабельному телебаченні.

Аналіз законів Австрії, Великобританії, ФРН, Швейцарії, Франції та Бельгії свідчить, що наприкінці 80-х рр. законодавство країн Західної Європи у сфері кабельної ретрансляції розділилося за двома основними питаннями: одне з них стосується творії "зон обслуговування"

© Ю. Капіца, С. Ступак, 2006

кабельною мережею. Щодо другого питання, то йшлося про вибір між застосуванням виключного права чи системи примусових ліцензій для забезпечення збору винагороди.

Проблема супутникового мовлення несла в собі не менше невіршених питань, аніж проблема кабельної ретрансляції. Відповіді щодо авторського права і суміжних прав стосовно супутникового мовлення, знаходилися у площині інтерпретації положень, відповідно, Бернської і Римської конвенцій, які регламентують передачу в ефір. Але існували також специфічні проблеми, які не були вирішені конвенціями: трактування відмінності між публічним сповіщенням через супутник прямого мовлення і публічним сповіщенням через супутник зв'язку, принципи прирівнення цих двох видів сповіщення, питання взаємодії супутників і кабельних систем, питання про дотримання (у разі мовлення через супутник, сигнали з якого отримані безпосередньо) авторського права та суміжних прав тільки в країні трансляції або в усіх країнах прийому.

Директиву Ради 89/552/ЄЕС про координацію певних положень, визначених законами, підзаконними актами, та адміністративних заходів у державах-членах, що стосуються здійснення діяльності з телевізійного мовлення [5], так звану Директиву "Телебачення без кордонів" було прийнято 3 жовтня 1989 р. після кількох років активних дебатів в установах ЄЕС.

Директива була спрямована виключно на телевізійне мовлення. Значна її частина присвячена сприянню розповсюдженню і виробництву телевізійних програм, телевізійній рекламі та спонсорству, інформаційному захисту неповнолітніх. Окрім мети – розбудова спільного ринку, визначалося, що європейська продукція має займати переважний обсяг у телевізійних програмах усіх держав-членів.

Паралельно з прийняттям Директиви 89/552/ЄЕС йшла робота над проектом нової директиви, пріоритетом якої було вирішення проблем саме з авторського права – Директиви Ради 93/83/ЄЕС про координацію деяких положень авторського права і суміжних прав за застосування їх до супутникового мовлення і кабельної ретрансляції, прийняту 27 вересня 1993 р. [6].

Незважаючи на прийняття зазначених актів, низка проблем залишилася невирішеною. У законодавстві певних держав-членів була відсутня відмінність між телевізійним мовленням і кабельним телебаченням. У той же час Бернська конвенція передбачає такий поділ (ст. 11 bis та 14).

Принцип дев'яти згаданих Коментованих принципів визнає виключне право автора дозволяти кабельним операторам передачу через кабель їхніх власних програм. Тому передача кабельним оператором власних програм може прирівнюватися до публічного сповіщення. Проте правовий статус передачі через кабель інших програм є відкритим питанням.

Також невирішеним для держав-членів ЄС питанням є, яким чином слід тлумачити стосовно супутникових передач поняття "зона обслуговування". З правового погляду це поняття має визначатися уповноваженим державним органом так, щоб була можливість задовольняти потреби частки суспільства, що проживає на зазначеній території. Водночас поняття "зони прямого прийому" і "зони обслуговування" застосовувалися лише в деяких країнах.

Терміни, що застосовуються. Європейське законодавство дає визначення термінів "телевізійне мовлення" (директива 89/552/ЄЕС), "публічне сповіщення через супутник", "кабельна ретрансляція" (директива

93/83/ЄЕС), правильне застосування яких має суттєве значення для практичної діяльності.

З контексту наведених визначень вбачається, що поняття "програма" має тлумачитися максимально широко. "Акт передачі" у визначенні "публічного сповіщення через супутник" і "первинна передача" у визначенні "телевізійного мовлення" є дефініціями, диспозиція яких потребує більшої визначеності. Це також стосується понять "публіка" і "ретрансляція".

Вказані поняття були в подальшому розвинуті Директивою 2001/29/ЄС про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав в інформаційному суспільстві, з аналізу якої можливо зробити висновок, що публічне сповіщення набуває більш ширшого значення і включає в себе, зокрема, надання доступу для загального відома публіки.

Необхідно зазначити, що у випадку, якщо сигнали стають доступними для публіки, незалежно від застосування супутника прямого мовлення або супутника зв'язку, з позиції авторського права така операція є актом публічного сповіщення, оскільки в результаті твор, що охороняється, стає доступним для публіки. Також авторсько-правові зобов'язання виникають незалежно від законності умов публічного доступу. Тому, якщо перехоплення сигналів третьою стороною є незаконним, такі дії треба вважати порушенням Міжнародної конвенції електровз'язку, відповідно до якої органи зв'язку зобов'язані припиняти незаконний прийом. Але, якщо на практиці здійснюється таке незаконне перехоплення сигналів і доведення їх до відома публіки, то фактично має місце публічне сповіщення з порушенням авторсько-правових зобов'язань.

Аналізуючи аналогічну термінологію, запроваджену українським законодавством, доводиться визнати, що вона є недосконалою. Законом України "Про авторське право і суміжні права" (далі – Закон) за авторами закріплені права на "публічне сповіщення" та "подання до загального відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ з будь-якого місця і в будь-який час за їх власним вибором" (ст. 15). За виконавцями закріплене публічне сповіщення незафіксованих виконань, а також розповсюдження через будь-які засоби зв'язку таким чином, що будь-яка особа може отримати доступ з будь-якого місця і в будь-який час за їх власним вибором (ст. 39); за виробниками фонограм і відеограм – публічне сповіщення через будь-які засоби зв'язку таким чином, що будь-яка особа може отримати доступ з будь-якого місця і в будь-який час за їх власним вибором (ст. 40); за організаціями мовлення – публічне сповіщення своїх програм шляхом трансляції і ретрансляції (ст. 41).

До того ж у Законі наводяться визначення термінів "публічне сповіщення (доведення до загального відома)" та "розповсюдження об'єктів авторського права і (або) суміжних прав" (ст. 1). Отже, "публічне сповіщення" та "доведення до загального відома" синонімізуються, а термін "розповсюдження об'єктів авторського права і (або) суміжних прав" включає в себе поняття "доведення до відома публіки", яке вбачається аналогічним поняттям "доведення до загального відома" та "розповсюдження через будь-які засоби зв'язку".

У ЦК України визначення термінів наближено до норм директив ЄС. Проте, оскільки Закон не приведено у відповідність до норм ЦК, положення кодексу "використання є також інші дії, встановлені законом" на даний час породжує в національному законодавстві ще більші протиріччя.

Необхідним є узгодити термінологію як нормативних актів України між собою, так і з законодавством ЄС.

Доцільно використовувати, за аналогією з законодавством ЄС, два основні поняття: "публічне сповіщення" та "забезпечення засобами зв'язку можливості доступу будь-якої особи до об'єкта авторського права і суміжних прав з місця та в час, обрані нею". Останній термін є очевидним аналогом "надання доступу для загального відома публіки".

При цьому слід передбачити, щоб публічне сповіщення містило в собі забезпечення засобами зв'язку можливості зазначеного доступу. Пропонується, щоб ці два терміни поширювалися на авторське право, а суб'єкти суміжних прав були наділені майновим правом лише щодо другого способу використання, за винятком права на публічне сповіщення незафіксованих виконань та передача організації мовлення.

Права, пов'язані з публічним сповіщенням. Законодавство України про авторське право і суміжні права значною мірою відповідає нормам директив ЄС, тоді як законодавство про телебачення і радіомовлення потребує суттєвого доопрацювання.

Необхідно чітко розмежувати терміни "передача" і "програма" та надати визначення цих термінів або їхніх аналогів у ст. 1 Закону. У директивах 92/100/ЄЕС, 93/83/ЄЕС, 2001/29/ЄС "програма" скоріше означає об'єкт авторського права. Об'єктом права організації мовлення визначено "передачі", тоді як у Законі та ЦК України без надання визначення будь-якому з термінів зазначено низку назв одного і того ж об'єкта (радіо- чи телевізійна передача, програма мовлення – ст. 1, 42 Закону, програма організації мовлення – ст. 1 Закону, програма – ст. 41 Закону, програма (передача) організації мовлення – ст. 449, 450 ЦК України, передача (програма) організації мовлення – ст. 35 Закону, 420, 451, 455, 456 ЦК, передача – ст. 38 Закону, передача організації мовлення – ст. 38 Закону).

Водночас потрібно зважено поставитися до запровадження або уточнення інших термінів, наприклад "виконання" тощо. Необхідно визначити, яку саме аудиторію охоплює поняття "широка публіка".

Колективне управління. Про колективне управління майновими правами як раціональний механізм забезпечення майнових прав уперше було зазначено в Директиві 92/100/ЄЕС. У подальшому Комісія розвиває питання колективного управління у Директивах 93/83/ЄЕС, 2001/29/ЄС та 2001/84/ЄС. Але саме в Директиві 93/83/ЄЕС закладено важливі принципи, які мали забезпечити основу розбудови цього нового для багатьох країн, у тому числі України, інституту правовідносин. Так, у Директиві 93/83/ЄЕС зазначається, що право суб'єктів авторського права і суміжних прав дозволяти або забороняти кабельному оператору кабельну ретрансляцію може здійснюватися лише через організацію колективного управління на підставі укладених договорів.

У Директиві надається визначення "організація колективного управління" (ст. 1(4)), що об'єднує сталу європейську практику щодо діяльності організацій колективного управління, за якою організація колективного управління може або лише управляти правами на підставі отриманого дозволу, або отримати від суб'єктів авторського права і суміжних прав такі права у власність і, у такому разі, розпоряджатися отриманими правами на користь первинних суб'єктів права.

На особливу увагу заслуговує норма Директиви, за якою використання об'єктів авторського права і суміжних прав способом кабельної ретрансляції має здійснюватися виключно через організації колективного управління, включаючи тих суб'єктів, з якими в організації немає відповідного договору на управління. Дирек-

тива не виключає, що правами певної категорії можуть займатися кілька організацій (ст. 9(2)).

Законодавство України в цілому відповідає положенням Директиви щодо колективного управління, за винятком здійснення контролю щодо застосування розширених колективних договорів.

"Європейський твір" та передачі (фільми), виготовлені в Україні. Важливо наголосити, що Директива 89/552/ЄЕС орієнтована на збереження оригінальності культур держав-членів та культурної багатогранності ЄС. Директива ставить за мету забезпечити підтримку осіб, діяльність яких пов'язана з виробництвом програм культурного призначення, визначити поняття "європейський твір", а також запровадити належні процедури задля підтримки діяльності і розвитку європейського аудіовізуального виробництва і розповсюдження.

Щодо "європейського твору" (ст. 6(1)), то основною його ознакою є його походження з території держав-членів ЄС або з третіх європейських держав, за виконання певних умов (ст. 6(2), (3)).

Підтримка діяльності і розвитку європейського аудіовізуального виробництва здійснюється через зобов'язання займати в ефірі мовника ЄС переважну частину його ефірного часу (ст. 4(1)). З метою підтримки організаціями мовлення незалежних щодо них виробників програм мовлення вони повинні резервувати для таких виробників принаймні 10 % від часу своєї трансляції або виділяти 10 % програмного бюджету на створення європейських творів (ст. 5).

Проблема захисту власного телевізійного продукту окреслена й у Законі України "Про телебачення і радіомовлення". Так, з метою захисту інтересів національного телерадіовиробництва і спрямування інвестицій на розвиток національної бази телебачення і радіомовлення (ст. 8), визначено, що не менше 50 % від загального мовлення мають становити передачі (фільми), виготовлені особами, які діють в Україні. Мовлення, загалом, має здійснюватися державною мовою (ст. 9). Але на певні регіони мовлення може здійснюватися також мовою національних меншин, що компактно проживають на даній території. Необхідно відмітити, що такі поняття, як "певні регіони" або "компактне проживання на даній території" мають виключно побутовий характер.

На відміну від Директиви, у Законі "Про телебачення і радіомовлення" не згадано про культурний аспект телемовної діяльності.

Висновки. Відносини у сфері мовлення, публічного сповіщення та кабельної ретрансляції в ЄС не є повністю врегульованими. Для відповідного законодавства ЄС характерним є постійний розвиток, у тому числі завдяки судовій практиці. Порівняння законодавства ЄС та України свідчить про необхідність внесення змін до українського законодавства. Це стосується Законів України "Про авторське право і суміжні права", "Про кінематографію", "Про телебачення і радіомовлення", "Про рекламу", а також узгодження зазначених законів між собою.

Аналіз Директиви 89/552/ЄЕС та Директиви 93/83/ЄЕС у контексті наближення до них законодавства України дозволяє зробити такі висновки:

– поняття "мовлення", "публічне сповіщення", "кабельна ретрансляція" мають розглядатися крізь призму законодавства про мовлення і, водночас, про авторське право і суміжні права. Необхідним є здійснення адаптації актів цих двох гілок законодавства;

– європейська конвенція з трансграничного телебачення, яка неодноразово згадується в Директиві 89/552/ЄЕС (ст. 6(1)(b)), не має розглядатися як альтернатива положенням Директив ЄС, що іноді має місце на

практиці, а лише як нормативний акт, який врегульовує інші правовідносини, ніж ті, що регулюються Директивами;

– на відміну від законодавства України (ст. 35 Закону, 449–451, 455, 456 ЦК) поняття "програма" та "передача" в законодавстві ЄС не синонімізуються. Зокрема, саме "програма" має відповідно зміст, культурне призначення, тоді як "передача" є актом поширення сигналів, що несуть програми. Законодавство України потребує відповідних змін, зокрема, чіткої диференціації цих двох понять та надання визначення таким об'єктам прав, як "програма організації мовлення" та "передача", а також службовому твору у сфері мовлення.

Директива 93/83/ЄЕС припускає можливість запровадження в національному законодавстві лише єдиного випадку використання об'єктів авторського права і суміжних прав без дозволу відповідних суб'єктів: ретрансляції у межах території проживання суб'єкта авторського права і суміжних прав, якщо ним було надано дозвіл на первинну трансляцію відповідно до положень Директиви (ст. 9(3)). Оскільки загальна диспозиція Директиви передбачає при ретрансляції дотри-

мання вимог авторського права, умова "відповідно до положень Директиви" вказує на необхідність задоволення матеріальних інтересів автора (ст. 9(1),(2)). У даному випадку опосередковано йдеться про виплату справедливої винагороди, що потребує особливої уваги в контексті адаптації законодавства України, у тому числі щодо різних підходів до ефірного публічного сповіщення та кабельної ретрансляції творів. Стосовно даного питання вбачається за доцільне впровадити практику, прийняту в ЄС.

1. АКМ проти Lampert, 24.06.1974 // *Revue internationale du droit d'auteur* (RIDA). — 1976. 2. Бюлетень з авторського права. — 1984. — Т. XVIII. — № 2. 3. Справа GEMA, 07.11.1980 р. 4. Справа RTL Plus, 13.12.1988 р. // *Revue internationale du droit d'auteur*. — 1990. — Vol. 33. — № 143. 5. Council Directive 89/552/EEC of 3 October 1989 on the coordination of certain provisions laid down by Law, Regulation or Administrative Action in Member States concerning the pursuit of television broadcasting activities // *Official Journal*. — 1989. — Vol. L 298. 6. Council Directive 93/83/EEC of 27 September 1993 on the coordination of certain rules concerning copyright and rights related to copyright applicable to satellite broadcasting and cable retransmission // *Official Journal*. — 1993. — Vol. L 248.

Надійшла до редколегії 15.12.05

Є. Калашнюк, асп.

ПРИНЦИПИ ТА МЕХАНІЗМИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Досліджено основні аспекти політики інформаційного суспільства (ІС) Європейського Союзу. Визначено вплив на регіональну політику. Розглянуто питання побудови інформаційної інфраструктури, поширення стратегії електронної комерції (інформаційного бізнесу), електронного уряду та інформаційних послуг як факторів включення країн у міжнародні політичні та світові комунікаційні процеси, а також вплив інформаційних технологій як невід'ємної частини інформаційного суспільства на розвиток повсякденного життя.

It was examined the main aspects of the EU's information policy. It was determined the impact on the regional policy and the main question of the building of information infrastructure, the propagation of the e-commerce strategy (e-business), e-government and information service as the factors of state integration in the international political and communicational process. It was also studied the impact of IT as an integral part of the IC on the development of the common life.

Мобільні телефони, які ще 15 років тому навіть не існували, сьогодні ми бачимо будь-де. Інтернет пропонує безперервний потік інформації on-line. Завдяки цифровим системам з великими можливостями, які з'єднують світи реальності та віртуальності, ми можемо вибирати різноманітні послуги та програми. ЄС своєю діяльністю та політикою з самого початку стежив за цією революцією інформаційних технологій, які на сьогодні є чинниками створення інформаційного суспільства.

Революція комунікацій завжди підтримується новими технологіями та ринковим побутом. Європейський Союз перебуває в центрі цього процесу, регулюючи відкриття ринків, надаючи рівні права та можливості всім учасникам, захищаючи інтереси споживачів та впроваджуючи технічні норми. Старі монополії у секторі телефонії, які в минулому захищали національні інтереси та ринки, сьогодні трансформовані. На ринку з'явилися нові суб'єкти, які пропонують нові послуги. Завдяки конкуренції ціни знизилися, а рівень якості підвищився.

Пересічні громадяни, як і великі компанії, можуть вибрати необхідні послуги за прийнятною ціною. На сьогодні 90 % шкіл та фірм ЄС мають зв'язок з Інтернет, у той самий час як пересічні громадяни є постійними споживачами електронних послуг. Сектор інформації та комунікації є одним із найдинамічніших секторів Європи та світу в цілому.

У 1987 р. для того щоб відповісти на перші сигнали лібералізації у секторі телекомунікацій, Європейська Комісія розробила робочу програму, яка повинна була стати фундаментом для проведення інформаційної політики. Завдяки цій ініціативі Комісія впровадила законодавчу базу для відкриття національних ринків ЄС для телекомунікаційної інфраструктури та послуг,

яку було повністю закріплено та розроблено в 1998 р. за допомогою повної лібералізації ринку телекомунікацій. Із того часу зближення комунікаційних технологій та інформації, що передається по радіо та телевізору за допомогою цифрових засобів, примусило ЄС переглянути нормативну базу з метою детального вивчення електронної сітки та комунікаційних послуг. У 2003 р. Європейська Комісія представила новий проєкт нормативного законодавства, який був затверджений у липні 2003 р. [8].

Завдяки постійній роботі ЄС працювати в секторі комунікацій стає простіше: швидке підключення до Інтернет, телефонія та інші послуги. Метою нової нормативної бази ЄС можна виділити три аспекти: зменшити нормативне навантаження на компанії, які пропонують послуги для інформаційного суспільства; гарантувати, у кліматі, де домінує конкуренція, всім споживачам право на основні послуги за доступною ціною (телефон, факс, підключення до Інтернет, безкоштовні екстрені дзвінки); стимулювати конкуренцію, зменшуючи вплив монополій.

Окрім виконаних проєктів, метою яких є розширення ринку, одним із пріоритетів є зменшення різниці в інформаційній освіті між більш багатими та бідними регіонами (найчастіше периферією), де доступ до Інтернет та до нових інформаційних технологій є низьким, а також збільшення рівня знань між країнами-членами ЄС та країнами, що приєдналися в травні 2004 р.

Як вже було зазначено, велику роль у формуванні інформаційної політики ЄС відіграє Європейська Комісія. Так, Європейська Комісія, яка протягом багатьох років вирішувала виключно технічні питання, сьогодні займає одну з центральних позицій на політичній арені ЄС. Наприклад, Європейська Рада є органом, що представляє

© Є. Калашнюк, 2006